

Vlaams
Parlement

stuk **1221** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 6 juli 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van mevrouw Tinne Rombouts, de heer Bart Martens,
de dames Tine Eerlingen en Gwenny De Vroe,
de heren Lode Ceyskens en Wilfried Vandaele
en mevrouw Michèle Hostekint

betreffende het beheersen van wateroverlast
in het kader van een integraal waterbeleid

TOELICHTING

Naar aanleiding van de overstromingen midden november 2010 in Vlaanderen werd op 17 november 2010 in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement een actualiteitsdebat gehouden.

Uit dit debat bleek dat het instrumentarium dat de voorbije jaren werd uitgebouwd en de onderlinge afstemming positieve resultaten hebben opgeleverd. De sturing van de bekkens en de tijdige voorspelling zodat de nodige preventieve acties werden ondernomen, hebben erger voorkomen. De betrokken diensten zijn erin geslaagd een aantal potentiële dreigingen af te wenden op basis van de bestaande visie, structuren, overleg en instrumenten. Dat neemt niet weg dat de overstromingsschade aanzienlijk was. In de actualiteitsmotie (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 809/2*) naar aanleiding van het debat werd gewezen op een aantal aandachtspunten voor het beleid inzake waterbeheer om de bevolking beter te beschermen tegen het risico van overstromingen.

Vervolgens besliste het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement op 22 november 2010 om de algemene problematiek van waterbeheer en wateroverlast te verwijzen naar de Verenigde Commissies voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed en voor Mobiliteit en Openbare Werken.

Van 13 januari tot 22 maart 2011 hielden de verenigde commissies hoorzittingen met de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) en de bekkencoördinatoren, met diverse wetenschappers over de uitdagingen op het vlak van integraal waterbeleid en watersysteemkennis en met de maatschappelijke actoren en de waterloop- en waterketenbeheerders over hun analyse van het waterbeleid. Afzonderlijke hoorzittingen werden georganiseerd over de watertoets, de internationale dimensie van de waterproblematiek, risicobeheer en verzekeringen. De reeks werd afgesloten door een hoorzitting met Vlaamse gouverneurs over de problematiek van rampenplanning en de werking van de bekkenstructuren.

De georganiseerde hoorzittingen (*Parl. St. VI. Parl, nr. 1120/1*) leverden een aantal inzichten op in de aard van de problematiek van de wateroverlast, de wijze waarop daarmee vandaag door het beleid wordt omgegaan en hoe dit zou kunnen bijgestuurd worden om de overstromingsrisico's en bijhorende schade in de toekomst beter te kunnen beheren.

Situering

Een uitzonderlijke combinatie van niet-uitzonderlijke weersomstandigheden leidde tot uitzonderlijke afvoeren en schade

De neerslaghoeveelheden in de periode van 9 tot 15 november 2011 waren op zich niet extreem, maar gecombineerd met de voorafgaande lange neerslagperiode en de bodemverzadiging kon dit leiden tot extreme afvoeren. In de maanden voorafgaand aan de was van midden november viel er immers in augustus en september beduidend meer neerslag dan normaal. Op het terrein werd eerst oppervlakkige afstroming en vervolgens riooloverstroming vastgesteld. Nadien traden de onbevaarbare waterlopen buiten hun oevers, finaal gevolgd door enkele bevaarbare waterlopen waaronder een kanaal. Voor enkele meetstations werd de hoogste afvoer ooit opgetekend, en het daarbij horende volume is nog uitzonderlijker. Er werden overstromingsvolumes geregistreerd tot tweemaal hoger dan het vorige maximum. Op meerdere waterlopen werden de historisch maximale peilen van de voorbije decennia met een tiental centimeter of zelfs meer overschreden. De waterbouwkundige infrastructuur op de waterlopen werd aangesproken en quasi alle wachtbekkens dienden volledig gevuld te worden, wat echter niet kon verhinderen dat er grote overstromingsschade werd aangericht. Deze was het grootst in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, omdat de neerslagintensiteit daar veruit de grootste was.

Samengevat kunnen we een belangrijke reden voor deze hoge afvoeren zoeken in het feit dat de hele Vlaamse bodem al zo verzadigd was door de voorafgaande maanden met meer neerslag dan normaal waardoor deze bodem werkte als een volledig verhard oppervlak. In dergelijke omstandigheden werken alleen nog goed functionerende en intelligent gestuurde wachtbekken en overstromingsgebieden. Op de plaatsen waar deze aanwezig waren, bijvoorbeeld ter bescherming van Leuven, hebben deze ook maximaal gewerkt en ervoor gezorgd dat deze gebieden gevrijwaard werden. Op een aantal plaatsen was dit niet het geval en waren de gevolgen aanzienlijk: 4359 gebouwen en 2716 bijgebouwen stonden onder water. De economische schade van de overstromingen wordt tussen de 60 en de 180 miljoen euro geraamd. Door de overstromingsvoorspellingssystemen en de paraatheid van de waterbeheerders werden de interventiediensten, de gemeentelijke en provinciale crisiscentra en de bevolking tijdig (48 uur op voorhand) gewaarschuwd. Met een aantal preventieve bewarende maatregelen (beschermen woningen en legen gestuurde wachtbekken) was de paraatheid maximaal en kon nog erger worden voorkomen.

Verharding neemt toe, vasthouden helpt

Verharding speelt een belangrijke rol in de overstromingsproblematiek. Om te vermijden dat het water te snel wordt afgevoerd, moeten we de neerslag zoveel en zo lang mogelijk vasthouden waar hij valt, aan de bron dus. Dit moeten we doen door verharde oppervlakten (daken, parkings) te beperken, het water dat erop valt op te vangen, het te hergebruiken en te laten infiltreren in de bodem met als positief effect dat ook de grondwatertafels worden aangevuld.

Volgens een recente doctoraatsstudie van de K.U.Leuven blijkt echter dat de bebouwde oppervlakte in Vlaanderen is toegenomen van 7,2% in 1976 tot 18,3% in 2000. Deze toenemende verharding zorgt ervoor dat de bodem steeds meer zijn sponsfunctie verliest. Het model van de K.U.Leuven voorspelt bovendien dat tegen 2050 41,5% van de oppervlakte in Vlaanderen verhard zal zijn. Een passend beleid gericht op vasthouden aan de bron is dus hoognodig.

Ruimtelijk beleid: belangrijke rol

Traditioneel werden riviervalleien omwille van hun economisch gunstige ligging gekozen om er steden te vestigen (Antwerpen, Gent, Leuven, Brugge enzovoort). Een aantal waterzieke gronden en winterbeddingen van rivieren zijn bovendien in de huidige ruimtelijke plannen nog steeds bestemd als woongebied, kmo-zone of industriegebied.

Door te bouwen in de valleien neemt het waterbergend vermogen echter af. Zonder afdoende bescherming lopen deze gebieden bij hoge piekdebieten onder, of gaan verder stroomafwaarts gelegen zones onderlopen. Uit de geactualiseerde kaarten van overstromingsgevoelige gebieden blijkt dat niet minder dan 23.700 onbebouwde percelen (11.000 ha) gelegen zijn in harde bestemmingen (wonen, industrie enzovoort) binnen effectief overstromingsgevoelig gebied (recent overstroomd of waar overstromingen frequent kunnen voorkomen). Deze percelen zijn in principe bebouwbaar en kunnen bij bebouwing ter plaatse nieuwe overstromingsschade doen ontstaan en/of elders (indien de bebouwing gepaard gaat met ophogingen).

Overstromingsrisico stijgt

De wijzigingen inzake landgebruik hebben ervoor gezorgd dat ondanks alle investeringen in waterbeheersende werken, de veiligheid tegenover overstromingen anno 2010 20% lager ligt dan in 1996. Tegen 2050 zou, afhankelijk van het scenario, door een combinatie van wijzigingen in het landgebruik en klimaatverandering het overstromingsrisico met 30 tot 60% stijgen.

Naast de winteroverstromingen, ook de zomeroverstromingen

De klimatologische veranderingen zullen niet alleen gevolgen hebben voor de zogenaamde ‘winteroverstromingen’, maar ook voor de ‘zomeroverstromingen’. De ‘winteroverstromingen’ zijn deze die het gevolg zijn van veel en langdurige regenval die zich op grote schaal voordoet, al dan niet gepaard gaan met een opstuwend effect uit tijgebonden rivieren en leiden tot het overstromen van waterlopen en valleigebieden. De ‘zomeroverstromingen’ zijn het gevolg van korte, hevige zomeronweders die leiden tot overstromingen van het rioolstelsel of, in heuvelachtige gebieden, tot snelle toevoer van hemelwater uit buitengebied naar de bewoonde valleien. Uit de studie ‘Effect klimaatverandering op hydrologie’ van de K.U.Leuven, blijkt dat Vlaanderen door de klimaatswijzigingen ook kwetsbaarder wordt voor zomeroverstromingen omdat we te maken krijgen met minder frequente, maar hevigere regenbuien.

Wateroverlast en droogte: twee kanten van dezelfde medaille

Het gewijzigde landgebruik en de veranderende klimatologische omstandigheden leiden niet alleen tot een toename van de overstromingsrisico’s, maar ook tot dalende laagwaterdebieten, dalende grondwatertafels en toenemende verdroging. Door de verminderde infiltratiecapaciteit en het hoge grondwatergebruik, kende het diepe grondwater op sommige plaatsen een sterke daling. In het MIRA-indicatorrapport 2010 (MIRA: Milieurapport Vlaanderen) werden de meetresultaten van 507 meetreeksen voor de periode 1999-2009 statistisch geanalyseerd (absolute trends, ten opzichte van de Tweede Algemene Waterpassing (TAW)). Ongeveer 40% vertoont geen statistisch significante trend en er zijn meer dalingen dan stijgingen. Omdat de trends vaak sterk verschillen naargelang de laag en het gebied, is een aanpak op maat nodig.

In Vlaanderen en Brussel is afhankelijk van de meetmethode gemiddeld jaarlijks tussen 1100 en 1700 m³ water per inwoner beschikbaar. Slechts enkele Westerse landen beschikken over nog minder water per inwoner (Italië en Tsjechië). Zelfs in landen als Spanje, Portugal en Griekenland is de waterbeschikbaarheid per inwoner groter dan in Vlaanderen en Brussel. De belangrijkste oorzaak van die lage waterbeschikbaarheid is de grote bevolkingsdichtheid in Vlaanderen en Brussel. Het beschikbare water moet over een groot aantal inwoners verdeeld worden, terwijl de oppervlakte beperkt is. Verder zijn er ook geen heel grote rivieren die Vlaanderen binnenstromen, zoals dit bijvoorbeeld voor Nederland wel het geval is.

In periodes van aanhoudende droogte is er bovendien een spanningsveld tussen de gebruikers en functies van de watersystemen: landbouw, industrie en bevolking, en drinkwaterproductie, scheepvaart, en de ecologische toestand van bepaalde natuurgebieden. Naargelang het gehanteerde klimaatmodel zou de opwarming van het klimaat tegen 2100 in Vlaanderen zorgen voor een verdere afname van de neerslagvolumes in de zomer met 6 tot 20% en een toename van evapotranspiratie met 5 tot 25%.

Hoewel verschillende sectoren al immense inspanningen doen om de vraag naar water te beperken (moderne technieken, alternatieven enzovoort) blijft de druk op de schaarse watervoorraden te hoog. Het is dan ook een uitdaging voor het beleid om een doorgedreven rationeel watergebruik uit te bouwen met alle betrokken sectoren zodat de watervraag onder controle kan gehouden worden.

Drietrapsstrategie voor waterbeheersing (volgens principe ‘ladder van Lansink’)

Het beheren van de waterkwantiteit bestaat uit het beheersen van het teveel aan water en het beschikbaar houden van water zowel in de binnenwateren als aan de kust. De drietrapsstrategie ‘vasthouden, bergen en dan pas afvoeren’ vormt de kern voor het waterkwantiteitsbeheer in Vlaanderen.

Belangrijk is dat dus in eerste instantie wordt gefocust op het vasthouden aan de bron, door zo weinig mogelijk te verhardten. Indien er verhard wordt, dient de neerslag eveneens maximaal vastgehouden te worden waar hij valt. Dit gebeurt door het hemelwater af te koppelen van de riolering en maximaal te hergebruiken en te laten infiltreren. Het regelgevend kader is opgenomen in het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM), de gewestelijke stedenbouwkundige verordening Hemelwater en de code van goede praktijk voor rioolstelsels.

De concrete invulling en afdwingbaarheid van de regels in de gewestelijke stedenbouwkundige verordening kunnen we verbeteren: bv. door meer aandacht voor infiltratie en hergebruik en voor gebiedsgerichte oplossingen (differentiatie van de vereiste buffercapaciteit om uitbouw van buffering op het verkeerde niveau te vermijden). In maart 2008 verzocht het Vlaams Parlement de Vlaamse Regering in een resolutie reeds tot een “aanpassing van de gewestelijke stedenbouwkundige verordening, zoals voorgesteld door VVSG en VLARIO” (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1504/6*). Vooralsnog is daar geen gevolg aan gegeven.

Bovendien blijkt uit een praktijktoets, zoals in de hoorzitting aangegeven door mevrouw Wendy Francken, dat de gerealiseerde nieuwbouwwoningen voor bepaalde aspecten de regels uit de verordening in 45% van de gevallen niet naleven (bv. installatie van een pomp voor hergebruik). Ook de handhaving kan dus beter. Ook hier vroeg het Vlaams Parlement in de genoemde resolutie om de “controle en de sanctionering op de uitvoering van de privériolering door het Vlaamse Gewest, lokale besturen, drinkwatermaatschappijen of een erkende instelling wettelijk verplicht te stellen”. Met de inwerkingtreding op 1 juli 2011 van het waterverkoopreglement waarin een keuring van de privéwaterafvoer is opgenomen is hiermee al een eerste stap gezet. De uitvoering van het as-builtontest, dat het nazicht op de volledige vergunning regelt, laat voorlopig nog op zich wachten.

Nogmaals is in de hoorzitting onderstreept dat het toezicht op de correcte uitvoering van opgelegde maatregelen belangrijk is. Anderzijds dienen bouwers beschermd te worden tegen het feit dat vijf verschillende toezichthouders de constructie moeten komen controleren. Daarom wordt ook gevraagd om deze controletaak op te nemen in het meest logische en efficiënte handhavings- of keuringsinstrument.

Voor het openbare domein is de drietrapsstrategie ‘vasthouden-bergen-afvoeren’ verankerd in de code van goede praktijk voor rioolstelsels. Ook deze code is aan herziening toe. Het subsidiebesluit voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen (RIO-besluit) spitst zich toe op de aanleg van gescheiden stelsels voor de inzameling van afvalwater enerzijds en hemelwater anderzijds. Bij de beoordeling van de aanvragen wordt, naast de toetsing aan de code van goede praktijk, ook gekeken naar het plan van aanpak voor een optimale afkoppeling van verharde oppervlakten, de herwaardering of uitbouw van grachtenstelsels, de uitwerking van een hemelwaterafvoervisie en de nodige buffering op de regenwaterafvoer (gedifferentieerde bufferingseisen). Via VLAREM II is een volledige scheiding tussen het afvalwater en het hemelwater, afkomstig van dakvlakken en grondvlakken, verplicht op het ogenblik dat dergelijke gescheiden riolering wordt aangelegd of heraangelegd. Binnen een gesloten bebouwing geldt deze verplichting niet, omdat de vereiste werken in deze huizen (leidingen onder of door het gebouw) daarvoor te ingrijpend zijn. Op deze manier wordt gestreefd naar een optimale afkoppeling van het hemelwater, zodat het rioleringsstelsel niet hydraulisch overbelast wordt en het zuiveringsproces verbeterd wordt (verdund afvalwater zorgt immers voor een biologische onderbelasting). Bij de uitbouw van rioleringsstelsels dient ook voldoende aandacht te gaan naar de herwaardering van het grachtenstelsel, zodat voorkomen wordt dat het hemelwater versneld wordt afgevoerd via een hemelwaterbuis en de infiltratie vermindert. Een verdere uitbouw van de gescheiden stelsels en herwaardering van grachten op plaatsen waar dit mogelijk is, is nodig om deze effecten weg te werken.

Het beleid gericht op het voorkomen of beperken van erosie draagt niet alleen bij tot het behoud van waardevolle, vruchtbare teeltaarde, maar zorgt ook voor een vertraagde afstroming van water in heuvelrijke gebieden en vermindert zo het effect van hevige zomerbuien. Bovendien zorgt een goede erosiebestrijding voor verminderde ruimingskosten. Het Vlaamse beleid zet op het vlak van erosiebestrijding in eerste instantie in op vrijwillige maatregelen en medewerking van lokale besturen en landbouwers. Zo kent het Vlaamse Gewest subsidies toe aan gemeenten voor de opmaak van een erosiebestrijdingsplan en voor de aanleg van kleinschalige erosiebestrijdingswerken in uitvoering van dat plan. Vanaf 2011 geldt hiervoor een vereenvoudigde procedure voor de subsidies van gemeentelijke erosiebestrijdingswerken. De meeste erosiegevoelige gemeenten hebben intussen een erosiebestrijdingsplan opgemaakt. Daarnaast kan de landbouwer een beheerovereenkomst erosiebestrijding (grasbufferstrook, grasgang, erosiedam en -poel, niet-kerende bodembewerking, directe inzaai) afsluiten met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) waarvoor hij een vergoeding ontvangt. Het tot nu gevoerde beleid inzake erosie heeft op een aantal elementen sterk gescoord en op andere minder. De ‘erosiebeleidsindicator’ uit het MIRA-T rapport van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) toont aan dat eind 2009 slechts 9,2% van de meest nuttige erosiebestrijdingsmaatregelen werd gerealiseerd. Vrijwilligheid heeft de kracht om een gedragen erosiebestrijdingsaanpak uit te bouwen. Het heeft echter ook zijn beperkingen. Wanneer de maatregelen onvoldoende zijn moet worden onderzocht op welke wijze verplichte maatregelen kunnen ingezet worden.

In een aantal gebieden en/of naar aanleiding van een aantal ingrepen in het watersysteem, is er soms nood aan betere afspraken om de aanwezige functies van de percelen langsheen de waterlopen te blijven garanderen en enige rechtszekerheid te geven. In de hoorzittingen werden voorbeelden aangehaald van situaties waarin een conflict ontstaat op het moment dat de effecten van een bewuste vernatting van een bepaald gebied doorwerken op andere percelen buiten het beoogde vernatte gebied of waar percelen ‘spontaan’ vernatten doordat waterlopen of grachten (on)bewust niet tijdig worden geruimd (slib of kruid) of gebieden die verdrogen door een te snelle afvoer van het water enzovoort. Belangrijk is dat bij onderhoud en inrichting van een waterloop rekening wordt gehouden met het watersysteem en de aanwezige functies langsheen de waterloop en dat het beheer dus waterpeilgericht kan gebeuren (waterpeilbeheer). Hiervoor kunnen afspraken tussen de gebruikers of beheerders van gronden en de waterbeheerders afgesloten worden over het te hanteren waterpeil in de waterloop.

Juridische instrumenten integraal waterbeleid: watertoets versterken

Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid bevat het juridische kader voor het integraal waterbeleid in Vlaanderen en geeft omzetting aan de Europese kaderrichtlijn Water en de Overstromingsrichtlijn. Sinds 2003 zijn verschillende uitvoeringsbesluiten bij het decreet betreffende het integraal waterbeleid uitgewerkt. In 2010 (VR 16/07/2010) werd de Overstromingsrichtlijn naar Vlaamse wetgeving omgezet via het decreet IWB en werd goedkeuring gegeven aan het niet uitvoeren van de voorlopige risico-beoordeling (VR 22/10/2010). Het decreet Integraal Waterbeleid reikt verschillende instrumenten aan voor het Vlaamse waterbeleid en de overstromingsproblematiek in het bijzonder. Het gaat om enerzijds de watertoets en anderzijds het afbakenen van oeverzones en overstromingsgebieden en het bijhorende instrumentarium van de onteigening, het recht van voorkoop, de aankoopplicht en de vergoedingsplicht. De aankoopplicht en vergoedingsplicht geven garanties aan de eigenaar of gebruiker van een onroerend goed dat gelegen is in een afgebakend overstromingsgebied. Het besluit Financiële Instrumenten bevat de modaliteiten hiervoor.

De watertoets, een instrument om de impact van nieuwe ruimtelijke initiatieven op de waterhuishouding van het watersysteem in een vroeg stadium te kunnen beoordelen, is verplicht voor onder meer ruimtelijke uitvoeringsplannen en vergunningsaanvragen en maakt een onderbouwde beoordeling per initiatief mogelijk. Indien noodzakelijk worden

voorwaarden opgelegd om de schadelijke effecten op het watersysteem te beperken, te herstellen of te compenseren, of – indien dit niet mogelijk is – wordt het planningsinitiatief of de vergunning geweigerd. De watertoets vormt een sleutelinstrument voor het beschermen van het watersysteem en het verminderen van schade door wateroverlast. De watertoets is in beginsel een goed beleidsinstrument. De overheid die zich over een vergunning of een plan of programma moet uitspreken, voert de watertoets uit en draagt er ook de verantwoordelijkheid voor. Zij zal zich daarbij in bepaalde gevallen (besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstantie en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid; zie hoofdstuk III – Aanwijzing van de adviesinstantie en nadere regels voor de adviesprocedure) laten bijstaan door het advies van de betrokken waterbeheerder(s).

Uit een recente evaluatie van de watertoets door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid blijkt dat de bevroegde vergunningverleners en adviesverleners het nut en de effectiviteit van het instrument erkennen, maar dat de efficiëntie kan verbeterd worden. De in te winnen adviezen worden niet altijd gevraagd of opgevolgd, de kwaliteit en motivatie van de adviezen kan beter en de maatregelen worden niet altijd op het gepaste niveau opgelegd. Er is nood aan vereenvoudiging, zodat het in een vroeg stadium voor initiatiefnemers, adviesverleners en vergunningverleners duidelijk is hoe ze met de watertoets moeten omgaan, wanneer ze deze moeten uitvoeren en wat de te verwachten gevolgen ervan zijn. Een internetloket met duidelijke kaarten en richtlijnen kan zowel voor initiatiefnemers, vergunningverleners als adviesverleners een oplossing bieden. De kwaliteit van de richtlijnen is daarbij van doorslaggevend belang voor het advies. Met het opleggen van de gepaste voorwaarden (bv. verbod op ophoging rond het huis, aangepast bouwen) kan de watertoets in de meeste gevallen ervoor zorgen dat een gepland project toch nog vergunbaar wordt.

Daarnaast is de watertoets slechts van toepassing op vergunningsplichtige handelingen. Een aantal handelingen zijn vrijgesteld van stedenbouwkundige vergunningsplicht of zijn slechts meldingsplichtig. Sommige van deze handelingen (bv. bepaalde uitbreidingen of nieuwbouw van gebouwen in woongebieden en bedrijven in industriegebied, drainagewerken in bepaalde gebieden) kunnen in bepaalde gebieden echter een negatieve impact op het watersysteem hebben. Een evaluatie van deze vrijstellingen is daarom aangewezen.

Nieuwe instrumenten nodig voor het ruimtelijk beleid

Om te vermijden dat de nieuwe plannen of vergunningen (bv. door ophogingen) alsnog leiden tot een afname van het waterbergend vermogen en elders de overstromingsrisico's doen toenemen, moet het instrumentarium worden uitgebreid. Aangepaste stedenbouwkundige verordeningen of erfdiensbaarheden van openbaar nut ter vrijwaring van het waterbergend vermogen in effectief overstromingsgevoelige gebieden kunnen bijvoorbeeld een oplossing bieden als bewarende maatregel op korte termijn.

In die situaties waar bebouwing of exploitatie hoewel conform met de planologische bestemming van het betrokken gebied, onder geen enkele voorwaarde mogelijk is vanwege het effectieve overstromingsrisico, kan een negatieve watertoets aanleiding geven tot een bouw- of exploitatieverbod. Het verlies aan eigendoms waarde/inkomen als gevolg van een dergelijke watertoets wordt echter niet vergoed. Mogelijke inzetbare instrumenten om dit knelpunt op te vangen dienen te worden onderzocht.

Veiligheidsnormen uitwerken

Het economische risico van overstromingen in Vlaanderen wordt tussen de 100 en de 200 miljoen euro per jaar geraamd. Verhoudingsgewijs ligt dit hoger dan het risico in Neder-

land (geschat op 140 miljoen euro per jaar). Er is dus een betere bescherming nodig om dit risico te verkleinen. De waterbeheerders doen dit door veiligheidsnormen voor ontwerpen van hun waterloopinfrastructuur te bepalen. Ze gebruiken hiervoor risicoanalyses, integrale maatschappelijke kosten-batenafwegingen en de prioritering op basis van sociale aspecten (mensen), economie, ecologie en cultureel erfgoed. De opmaak van de overstromingsrisicobeheerplannen als onderdeel van de volgende generatie stroomgebiedbeheerplannen zijn het ideale instrument om de veiligheidsnormen concreet uit te werken. Voor het aan tij onderhevige gebied van de Zeeschelde is deze vraag ingevuld in het geactualiseerd Sigmoplan. Dankzij zijn lange en grondige voorbereiding resulteerde dit plan in een duidelijk vastgelegd veiligheidsniveau op elke plaats en een manier waarop dit zal gerealiseerd worden. Voor de andere waterlopen en waterwegen moet dit nog ontwikkeld of verbeterd worden. Een aanzet is te vinden in de eerste generatie bekkenbeheerplannen en de stroomgebiedbeheerplannen. De tweede generatie zal onder andere gebaseerd zijn op overstromingsrisicobeheerdoelstellingen (veiligheidsdoelstellingen), overstromingsgevaarkaarten en -risicokaarten. Overstromingsgevaarkaarten geven een indicatie van de kans op overstromingen volgens drie scenario's: kleine kans op overstroming, middelgrote kans op overstromingen met een herhaling van honderd jaar of meer en een grote kans op overstromingen. Overstromingsrisicokaarten geven een beeld van de potentiële negatieve gevolgen van overstromingen volgens de drie bovenstaande scenario's. Het gaat om het mogelijk aantal getroffen inwoners, het type economische bedrijvigheid van een gebied, de IPPC-bedrijven (IPPC: Integrated Pollution Prevention and Control) enzovoort. Op basis van deze kaarten worden veiligheidsdoelstellingen gebiedsgericht vastgelegd om schade en risico's tot een aanvaardbaar niveau te brengen in Vlaanderen. Bij de prioritering van de maatregelen voor waterbeheersing zal hiermee rekening worden gehouden.

Waterbeheersingswerken om risico's te beperken planmatig uitvoeren

Om watersystemen te beschermen en te herstellen, is een proactief waterbeleid noodzakelijk dat via de ruimtelijke ordening en het grondbeleid ruimte voor water vrijwaart. Dat proactief beleid wordt uitgetekend in de stroomgebiedsbeheerplannen en de bekkenbeheerplannen. Zowel de stroomgebiedbeheerplannen (Vlaamse Regering 08/10/2010) en de bekkenbeheerplannen (Vlaamse Regering 30/01/2009) als andere door de Vlaamse Regering vastgestelde plannen zoals het geactualiseerde Sigmoplan en het Geïntegreerd Kustveiligheidsplan, bevatten tal van maatregelen en projecten die kaderen in de aanpak van de overstromingsproblematiek. Meer dan 400 acties van de huidige bekkenbeheerplannen focussen op het terugdringen van overstromingsrisico's en tegelijkertijd op het voorkomen of beperken van watertekort. Het gaat bijvoorbeeld om de bouw van wachtbekkens, beschermingsdijken, pompinstallaties, uitwateringsconstructies, de aanleg van overstromingsgebieden of het ruimen van waterlopen. Dit laatste kan efficiënter door sedimentvangen te plaatsen. Daarnaast is het van belang de wachtbekkens maximaal te voorzien van intelligente sturing zodat deze het vullen en legen ervan gecontroleerd en in onderlinge afstemming met de andere aanwezige infrastructuur kan gebeuren en de buffering gemaximaliseerd kan worden op de moment dat het nodig is. De uitvoering van dergelijke werken kan versneld worden door de procedures te versnellen. Hiertoe heeft de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten een aantal aanbevelingen geformuleerd.

Via de eerste generatie bekkenbeheerplannen werden dertien overstromingsgebieden aangeduid voor een totale oppervlakte van 616 ha. Voor een deel daarvan, namelijk zes, moet binnen de twee jaar na de goedkeuring van de bekkenbeheerplannen een ruimtelijk planningsproces worden opgezet om deze gebieden de juiste bestemming te geven. In deze afgebakende overstromingsgebieden is er voor de eigenaars van de gronden een regeling via de financiële instrumenten van het integraal waterbeleid (onteigening ten algemene nutte, het recht van voorkoop, de aankoopplicht en de vergoedingsplicht). Een betere bekendheid en inzet van dit instrument kan het lokaal draagvlak voor sommige van deze projecten nog vergroten.

Het project dat met de nodige ambitie, visie en bestuurskracht werd uitgewerkt en wordt uitgevoerd is het geactualiseerde Sigmoplan. Dat project moet tegelijk de veiligheid tegen overstromingen en de natuurlijkheid binnen het Zeescheldebekken versterken. Het project voorziet in de aanleg van honderden hectaren (natuurlijke en/of gecontroleerde) overstromingsgebieden langsheen de Beneden-Zeeschelde en zijrivieren zoals Durme, Rupel, Zenne, Dijle en de Netes. Door tegelijk ook in te zetten op een natuurlijke inrichting van de overstromingsgebieden wordt invulling gegeven aan het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen die voor de Europees beschermde oeverzones werden opgemaakt. Het geactualiseerde Sigmoplan voorziet in een uitgebreide set van flankerende maatregelen voor landbouw. Om de overstromingsrisico's significant te verminderen is het verder uitvoeren van het geactualiseerde Sigmoplan en de realisatie van de overstromingsgebieden uit de bekkenbeheerplannen van het grootste belang.

De uitvoering van deze plannen en projecten vraagt een belangrijke budgettaire inspanning van de Vlaamse overheid. Naast een prioritering op het niveau van de Vlaamse begroting is ook een prioritering met het oog op het terugdringen van wateroverlastproblemen dus op zijn plaats, waarbij gezocht wordt naar win-winsituaties. Dit laatste is belangrijk, maar mag niet ten koste gaan van de uitvoerbaarheid van noodzakelijke maatregelen inzake waterbeheersing.

Crisisbeheer paraat en goed gecoördineerd

Door een combinatie van de maatregelen 'vasthouden, bergen, afvoeren' en 'beschermen' zal het mogelijk zijn om de schade door overstromingen in zekere mate in te perken. Toch zijn niet alle risico's uit te sluiten. Daarom hebben we in crisissituaties betrouwbare voorspellings- en waarschuwingssystemen nodig. Het voorspellen van en waarschuwen voor aankomende wateroverlast vormt een vierde aanvullende trap bij de drietrapsstrategie 'vasthouden, bergen en afvoeren'. Deze aanpak sluit aan bij de Europese Overstromingsrichtlijn die de nadruk legt op preventie, bescherming, paraatheid en systemen voor de voorspelling van en de vroegtijdige waarschuwing voor overstromingen. Naast twee overstromingsvoorspellingssystemen, die beter op elkaar kunnen worden afgestemd, zijn er permanentieregelingen uitgewerkt waarbij in periodes van kritieke hoogwatersituaties zowel hydrologen, ingenieurs, elektromechanici als terreinmedewerkers beschikbaar zijn. De rampenbestrijding is in België op een uniforme manier georganiseerd en vastgelegd in federale, provinciale en gemeentelijke nood- en interventieplannen (Bijzonder Nood- en Interventieplan (BNIP)). Afhankelijk van de ernst en de uitgestrektheid van de overstroming zal alarmfase 1 (gemeentelijk niveau), alarmfase 2 (provinciaal niveau), of alarmfase 3 (federaal niveau) worden afgekondigd. Als het rampenplan van kracht is, wordt een crisiscel operationeel waarin de burgemeester/gouverneur en alle hulpdiensten – zowel brandweer, het Rode Kruis, politie, civiele bescherming, Defensie als technische diensten – samenwerken. Ook de waterbeheerders nemen als deskundige deel aan de crisiscellen. Om deze samenwerking te versterken worden regelmatig oefeningen georganiseerd die een crisissituatie simuleren en de hulpdiensten toelaten hun interventieparaatheid te testen.

De planning van het waterbeleid en organisatie van het waterbeheer: ruimte voor verbetering

Met het decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003 kreeg Vlaanderen een juridisch en organisatorisch kader voor (de voorbereiding en planning van) een meer planmatig en integraal waterbeleid op het niveau van de verschillende stroomgebieden en bekkens. Het decreet bepaalt hoe de watersystemen ingedeeld worden in stroomgebieden en stroomgebiedsdistricten (2), bekkens (11) en deelbekkens (103) en vertaalt deze indeling naar de organisatiestructuur en de planvorming voor het integraal waterbeleid.

De internationale coördinatie van het waterbeleid (met inbegrip van de kwantiteit) gebeurt via de Internationale Scheldec commissie (ISC) en de Internationale Maascom-

missie (IMC). De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid verenigt de verschillende bevoegde waterbeheerders en administraties op het vlak van waterbeheer op Vlaams niveau. Ze coördineert het integraal waterbeleid op stroomgebiedniveau en ondersteunt de uniforme werking van de bekkenwerking. Op bekkenniveau zijn er elf bekkenbesturen en bekkenraden en op deelbekkenniveau 52 waterschappen.

Elk bekken heeft een bekkenbestuur, een bekkenraad en een bekkensecretariaat. In het bekkenbestuur zetelen vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest en mandatarissen van de provincies en de deelbekkens. Het bekkensecretariaat onder leiding van de bekkencoördinator staat in voor de dagelijkse werking van het bekken en wordt hiervoor bijgestaan door een ruimer ambtelijk bekkenoverleg. In de bekkenraad zetelen vertegenwoordigers van de maatschappelijke belangengroepen die betrokken zijn bij het integraal waterbeleid. Via het overleg binnen de bekkenstructuren tussen alle bij het water betrokken partijen worden het waterbeleid en het waterbeheer binnen het bekken op elkaar afgestemd. Het bekkenbeheerplan brengt het integraal waterbeheer in het bekken in de praktijk. Het bundelt alle aspecten en kenmerken van het bekken en beschrijft welke er de kansen en knelpunten zijn. Het centrale hoofdstuk van het plan is een weloverwogen visie op het waterbeheer in het bekken. Die visie wordt in de praktijk vertaald naar concrete acties en maatregelen. De jaarlijkse bekkenvoortgangsrapporten rapporteren over de voortgang van de uitvoering van het bekkenbeheerplan. Het overleg op het deelbekkenniveau vindt plaats in de 52 waterschappen. Een waterschap is een samenwerkingsverband tussen de verschillende waterbeheerders in een deelbekken of meerdere deelbekkens die behoren tot hetzelfde bekken: het Vlaamse Gewest, de provincies, de gemeenten, de polders en de wateringen.

De dynamiek en integrale aanpak gecreëerd door de CIW, de bekkenwerking en de deelbekkenwerking is positief maar lijkt nog te vrijblijvend en weinig slagkrachtig. Uit de ervaringen met de eerste planningscyclus zijn een aantal mogelijke verbeterpunten aan het integraal waterbeleid gebleken: een vereenvoudiging van de planning, overlegstructuren en procedures voor het integraal waterbeleid, echter zonder de doelstellingen van het integraal waterbeleid uit het oog te verliezen. Deze vereenvoudiging is verankerd in het regeerakkoord 2009-2014 (*Parl. St. VI. Parl. 2009, nr. 31/1*). Er zijn te veel planfiguren die een te hoge administratieve last leggen en zorgen voor overlap in de besluitvorming. De planning kan flexibeler om beter te kunnen inspelen op onvoorziene of gewijzigde omstandigheden en om de geplande acties indien nodig bij te sturen. Ook de structuren zijn aan vereenvoudiging toe, zodat ze slagkrachtiger worden. Een integratie van het deelbekkenniveau in het bekkenniveau is aangewezen, met de heroriëntatie van de waterschappen naar werkgroepen van de bekkenbesturen en met de integratie van de waterschapssecretariaten in de bekkensecretariaten. Op deze manier kunnen de bekkenstructuren versterkt worden en meer inspanningen leveren om het lokale draagvlak voor en de efficiëntie van de uitvoering van de plannen te verhogen. De verankering van de betrokkenheid en het engagement van alle bestuursniveaus en waterbeheerders op bekkenniveau is daarvoor cruciaal.

Beheer optimaliseren

Voor de uitvoering van het geplande waterbeleid zijn de diverse waterloopbeheerders bevoegd. Voor de bevaarbare waterwegen zijn dat de agentschappen nv De Scheepvaart en Waterwegen en Zeekanaal NV (ruwweg bevoegd voor bevaarbare waterlopen in respectievelijk het oosten en het westen van Vlaanderen), naast de afdelingen Kust en Maritieme Toegang van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken die bevoegd zijn voor de waterwegen die toegang verschaffen tot de zeehavens.

De geklasseerde onbevaarbare waterlopen zijn ingedeeld in drie categorieën: 1ste categorie die valt onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest (VMM), 2de categorie die ressorteert onder de bevoegdheid van de provincies en 3de categorie waarvoor de gemeenten bevoegd zijn. In die gebieden waar polders en wateringen actief zijn, nemen deze de

bevoegdheden voor het beheer van de tweede en derde categorie waterlopen over, naast de bevoegdheden van de niet-geklasseerde waterlopen.

In uitvoering van het witboek Interne Staatshervorming is het nodig de wetgeving op de polders en wateringen te moderniseren en de beheersstructuur van de onbevaarbare waterlopen te evalueren en zo nodig aan te passen in samenspraak met de betrokken besturen en diensten en aan de hand van zowel beheersgebonden als beleidsgerichte maatstaven.

Databeheer en watersysteemkennis

Databeheer en watersysteemkennis zijn elementen die het beleid inzake overstromingen ondersteunen. Watersysteemkennis laat toe een gestructureerd databeheer op te bouwen. Specifiek in het kader van overstromingen ondersteunt het de beslissingen die ten tijde van crisisbeheer moeten genomen worden en het vermogen om voorspellend te anticiperen op die beslissingen.

Het belang van voldoende meetresultaten en een goed databeheer is nauwelijks te overschatten voor de uitbouw van de modellen, voorspellings- en waarschuwingssystemen en de ontwikkeling van geautomatiseerde beheersystemen.

Vlaanderen beschikt reeds over een vrij gedegen databeheer inzake wateroverlast dat gebaseerd is op rivierprofielenwaterstanden, debietmetingen, neerslaggegevens en meteorologische voorspellingen enzovoort.

Deze kennis kan nog beter op elkaar afgestemd worden. Bovendien kan de kennis op het vlak van de gevolgen van de klimaatsverandering op het watersysteem nog verhoogd worden.

Tinne ROMBOUTS

Bart MARTENS

Tine EERLINGEN

Gwenny DE VROE

Lode CEYSSENS

Wilfried VANDAELE

Michèle HOSTEKINT

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op het actualiteitsdebat op 17 november 2010 in de plenaire vergadering en de daaropvolgende actualiteitsmotie van mevrouw Tinne Rombouts, de heren Bart Martens en Wilfried Vandaele, de dames Tine Eerlingen en Else De Wachter, de heer Lode Ceyskens en mevrouw Valerie Taeldeman tot besluit van het op 17 november 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de watersnood tijdens het weekend van 13 en 14 november 2010 en het beleid van de Vlaamse Regering inzake waterbeheer;
- gelet op de hoorzittingen van de Verenigde Commissies voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed en voor Mobiliteit en Openbare Werken naar aanleiding van op de overstromingen die Vlaanderen in november 2010 en januari 2011 hebben getroffen;
- gelet op de bepalingen uit het regeerakkoord 2009-2014 over integraal waterbeleid;
- gelet op de beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2009-2014;
- gelet op de beleidsnota Openbare Werken 2009-2014;
- gelet op de goedkeuring door de Vlaamse Regering op 8 april 2011 van het witboek Interne Staatsvorming;
- gelet op de aanbevelingen van de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten;
- gelet op het analyserapport van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW);
- overwegende dat momenteel een grondige evaluatie wordt uitgevoerd van de overstromingen van november 2010 en januari 2011 met inbegrip van een terreinanalyse, de werking van de overstromingsvoorspelling en de waarschuwingssystemen;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° de nodige lessen te trekken uit de evaluatie van de overstromingen van november 2010 en januari 2011 met het oog op het voorkomen, voorspellen en beheersen van wateroverlast;
 - 2° in het kader van het integraal waterbeleid:
 - A) verder werk te maken van een op bekken en stroomgebiedsniveau geïntegreerd beleid gericht op ruimte voor water, waarbij men water zo veel mogelijk ter plaatse vasthoudt, hergebruikt en infiltreert alvorens het te bergen en af te voeren;
 - B) deze drietrapsstrategie aan te vullen met een beleid dat gericht is op het beheren van overstromingsrisico's door het uitwerken van veiligheidsdoelstellingen, overstromingsgevaarkaarten, overstromingsrisicokaarten en waterbeheersingsmaatregelen per bekken, rekening houdend met klimaatveranderingen als onderdeel van de tweede planningscyclus voor het integraal waterbeleid;
 - C) naast een beleid gericht op het terugdringen van overstromingsrisico's ook het beleid gericht op het voorkomen of beperken van het risico op watertekorten vorm te geven door de watervoorraden kwalitatief en kwantitatief veilig te stellen en voldoende aanbod van drink- en proceswater aan een redelijke kostprijs blijvend te garanderen;
 - D) bij de voorbereidingen van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen de nodige aandacht te besteden aan het behoud van het waterbergend vermogen; daarbij moet niet alleen uitgegaan worden van het herstel en het behoud van beek- en riviervalleien als structurerend fysisch systeem voor verdere ruimtelijke ontwikkelingen, maar ook van een maximale meekoppeling van waterberging met andere functies (zoals natuur, recreatie en 'waterbestendige' land- en bosbouw);

- E) te zorgen voor een betere doorwerking van het waterbeleid in andere beleidsdomeinen;
- 3° de inzetbare instrumenten voor waterbeheersing (vasthouden, bergen en afvoeren) als drietrapsstrategie te hanteren en dus in eerste instantie te focussen op het vasthouden aan de bron, door:
- A) de normering voor nieuwbouw en renovatie zoals ze vandaag is vastgelegd in de gewestelijke stedenbouwkundige verordening en de code van goede praktijk voor rioolstelsels aan te passen, met als doel:
 - a) de principes van vasthouden, hergebruiken, infiltreren en bufferen van hemelwater bij nieuwe verharde oppervlakten en in het geval van rioleringswerken beter te verankeren;
 - b) de controle op de uitvoering van de opgelegde maatregelen te versterken door na te gaan op welke manier deze controle kan worden geïntegreerd met andere handhavings- of keuringsinstrumenten (bv. het as-builtattest, de keuring privéwaterafvoer);
 - c) in het kader van rioleringsprojecten gedifferentieerde bufferingseisen in functie van de waterloop of het type waterloop te ontwikkelen;
 - B) ook voor bestaande situaties meer in te zetten op afkoppeling, buffering van verharde oppervlakte en de herwaardering van het grachtenstelsel, ook rekening houdend met de effecten van hevige regenval en zodat een hydraulische overbelasting en biologische onderbelasting van de riolerings- en zuiveringssystemen wordt vermeden; te onderzoeken welke (combinatie van) instrumenten daarvoor het best geschikt zijn (bv. financiële instrumenten zoals heffingen of subsidies, gemeentelijke hemelwaterplannen);
 - C) met het oog op een preventieve aanpak van de overstromings- en slibproblematiek verder werk te maken van een meer effectieve bestrijding van de erosie, een vertraging van de afstroom en een verhoging van de infiltratie, en daartoe:
 - a) op basis van de gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen de erosieproblemen doelgericht aan te pakken en versneld initiatieven te nemen;
 - b) de mogelijkheden binnen het gemeenschappelijk landbouwbeleid te evalueren in functie van een meer effectieve en versterkte inzet ervan;
 - c) wanneer vrijwilligheid onvoldoende resultaat oplevert, in prioritaire gebieden na te gaan op welke wijze verplichte maatregelen inzake erosiebestrijding kunnen ingezet worden;
 - D) in het kader van de bekkenbeheerplannen, rekening houdend met mogelijke brongerichte maatregelen, na te gaan in welke mate nog extra ruimte voor waterberging moet voorzien worden;
 - E) het waterpeilbeheer met de betrokken actoren af te stemmen, rekening houdend met de aanwezige functies van de percelen langsheen de waterlopen;
 - F) het evalueren, waar nodig verruimen en waar mogelijk vereenvoudigen van bestaande financiële instrumenten in het kader van het decreet Integraal Waterbeleid;
- 4° in het kader van het ruimtelijk beleid:
- A) de gepaste instrumenten te ontwikkelen om het behoud van het waterbergend vermogen in de overstromingsgevoelige gebieden te waarborgen zodat in die gebieden ofwel waterschadebestendig en met maximaal behoud van het waterbergend vermogen gebouwd wordt, of indien dit onmogelijk is, niet gebouwd wordt. Bij de ontwikkeling van die instrumenten voldoende mogelijkheden voor maatwerk te laten en voldoende nuance aan te brengen naargelang het type overstromingsgebied en de overstromingsrisico's, en rekening houdende met de financiële en maatschappelijke kosten en baten ervan;
 - B) het gepaste instrumentarium te ontwikkelen om een planologische ruil beter mogelijk te maken tussen gebieden die omwille van het overstromingsrisico niet of minder geschikt zijn voor bebouwing en gebieden die gunstiger gelegen zijn;

- C) voor de financiering van een duurzaam ruimtelijk beleid op zoek te gaan naar aanvullende, alternatieve middelen, bv. bij de meerwaarde van planologische opwaardering (planbaten) of door andere mechanismen te ontwikkelen die planologische ruil beter mogelijk maken; in dat kader het Rubiconfonds te reactiveren en heroriënteren, zodat het flexibeler kan ingezet worden om bepaalde conflicten tussen ruimtelijke bestemmingen in het kader van overstromingsproblematiek op te lossen;
- 5° de vereiste investeringsprojecten, infrastructuur- en onderhoudswerken uit te voeren om het risico op overstromingsrisico's terug te dringen, door:
- A) de nodige budgetten daartoe vrij te maken binnen de algemene begrotingsbesprekingen, rekening houdend met de beschikbare budgettaire ruimte;
 - B) een versnelling van de procedures te realiseren, rekening houdend met de aanbeveling van de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten;
 - C) een prioritering van de acties uit de bekkenbeheerplannen, waaronder ook het geactualiseerde Sigmaplan, gericht op het terugdringen van het overstromingsrisico via de jaarlijks bekkenvoortgangsrapporten;
 - D) verder werk te maken van de overstromingsgebieden zoals voorzien in het geactualiseerde Sigmaplan en in de bekkenbeheerplannen;
 - E) te investeren in de bouw en het onderhoud van sedimentvangen om zo de nodige efficiëntiewinsten op het vlak van slibruiming te realiseren;
 - F) voor het herstel van de bergingscapaciteit in de waterloop een inhaalbeweging te voorzien in slibruiming en de problematiek van het af te zetten slib te onderzoeken;
 - G) meer te investeren in een gecontroleerde en/of intelligente sturing van waterbeheersingsinfrastructuur zodat de beschikbare buffercapaciteit efficiënter kan worden benut;
- 6° de plannen, structuren en procedures voor het integraal waterbeleid te vereenvoudigen door:
- A) een integratie en afstemming van de verschillende planfiguren en de planningscycli, waardoor de planlast vermindert;
 - B) de integratie van het deelbekkenniveau in het bekkenniveau en de heroriëntatie van de waterschappen om de slagkracht en coördinerende rol van de bekkenbesturen te verhogen waarbij de betrokkenheid van de lokale waterbeheerders in de bekkenbesturen moet worden versterkt;
- 7° de juridische instrumenten voor het waterbeheer te versterken door:
- A) met betrekking tot de watertoets:
 - i) de procedure te evalueren, te vereenvoudigen en te versterken;
 - ii) er op toe te zien dat de watertoets en de in dat kader uitgebrachte adviezen voldoende sterk worden onderbouwd en dat de watertoetsen van de planerende en vergunningverlenende overheden voldoende doorwerken in de besluitvorming;
 - iii) zonder afbreuk te doen aan het principe van vrijstellingen en meldingen, de handelingen opgenomen in het Vrijstellingen- en het Meldingsbesluit door te lichten in functie van eventuele substantiële nadelige effecten ervan op de waterhuishouding ten gevolge van het ontbreken van een watertoets en daar de passende conclusies uit te trekken;
 - B) de potentiële koper van een onroerend goed meer duidelijkheid te verschaffen inzake het al dan niet gelegen zijn ervan in overstromingsgevoelig gebied door informatieverplichtingen op te leggen voor vastgoedmakelaars en immobiliënmaatschappijen en te voorzien in een 'waterparagraaf' in vastgoedaktes;
 - C) te onderzoeken op welke wijze het instrument van waterpeilbeheer meer rechtszekerheid kan bieden aan betrokken eigenaars/gebruikers van het gebied;

- 8° het crisisbeheer te optimaliseren door:
- A) de vereiste systemen voor betrouwbare voorspelling en waarschuwing van de overstromingen verder uit te bouwen en te optimaliseren (portaalsite crisiscommunicatie met inbegrip van actieve en gerichte informatievoorziening voor de waterbeheerders enerzijds en burgers anderzijds, verdere uitbouw overstromingsvoorspellingstools, optimalisering van het kwantitatief meetnet oppervlakte-water);
 - B) meer in te zetten op de verhoging van de preventie en de paraatheid onder burgers, voornamelijk in deze gebieden die overstromingsgevoelig zijn;
 - C) de bijzondere noodplannen voor overstromingen (BNIP) verder uit te werken (inclusief oefeningen) en na elke overstroming te evalueren en desgevallend bij te sturen;
 - D) de samenwerking tussen de waterbeheerders onderling en tussen de waterbeheerders en de hulpdiensten en de verzekeringsmaatschappijen te versterken;
 - E) binnen de bestaande intergewestelijke en internationale fora of overlegplatformen grensoverschrijdend afspraken te maken over onder meer waterkwantiteitsaspecten;
 - F) tijdens de voorbereidende crisisfase proactiever ruimte te maken voor waterberging door de gecontroleerde en/of gestuurde bufferingscapaciteiten maximaal vrij te maken in overleg met alle waterbeheerders;
- 9° de watersysteemkennis (in de schoot van de CIW in functie van overstromingsrisico's) te verhogen en de bruikbaarheid te verbeteren door:
- A) de overstromingsgegevens te inventariseren en te documenteren met het oog op de actualisering van de kaarten;
 - B) de bestaande watersysteemkennis in kaart te brengen, beter te benutten en op elkaar af te stemmen;
 - C) werk te maken van een consistent onderzoeksprogramma Water als strategisch basisonderzoek met specifieke aandacht voor de gevolgen van de klimaatopwarming;
- 10° de afspraken inzake het waterbeleid die in het kader van het witboek Interne Stateshervorming gemaakt zijn, ook uit te voeren.

Tinne ROMBOUTS

Bart MARTENS

Tine EERLINGEN

Gwenny DE VROE

Lode CEYSSENS

Wilfried VANDAELE

Michèle HOSTEKINT